Aziatische Scheepsvormen

OP 9 Mei 1950 had de Academie van Marine de eer en het genoegen dhr. Dr. Nooteboom, Directeur van het Museum voor Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum « Prins Hendrik », Rotterdam, op haar podium te mogen ontvangen.

Zoals dhr. Dr. Nooteboom het in zijn bizonder interessant betoog, door talrijke projecties opgeluisterd, verklaarde, is het juist voor een gezelschap van in hoofdzaak in zeegeschiedenis geïnteresseerden zich te verantwoorden alvorens te spreken over Aziatische scheepsvormen.

De wereldgeschiedenis, die men bij ons in Europa pleegt te beoefenen en die wij op de schoolbanken leerden, is in feite alleen Europese geschiedenis, en houdt zich slechts met de overige wereld bezig in zoverre Europa daarmede in aanraking kwam. Het is Europa-centrische geschiedenis.

Juist zoals de vaderlandse geschiedenis van de verschillende Europese landen op bepaalde punten soms zeer uiteenlopende visies geeft, die in zekere mate het karakter van nationale mythe der vaderlandse geschiedenis weerspiegelen — Professor Geyl uit Utrecht toonde dit overtuigend aan zowel in een vergelijking van Belgische en Nederlandse geschiedenis, als in een Nederlandse en Engelse historie — zo heeft de Europa-centrische wereldgeschiedenis het karakter van Europese mythe, met verwaarlozing van de locale historie van vele gebieden buiten Europa.

Wil men de mensheid inderdaad als mensheid zien, zoals o.m. in de U.N.O. getracht wordt, dan zullen de historici zich ook moeten toeleggen op echte wereldgeschiedenis, d.i. mensheidsgeschiedenis. In dit studievak zullen de geleerden moeten trachten de relaties tussen

de vele locale geschiedenissen vast te leggen om de eenheid der mensheid een fundament te geven in de harten der volken.

In dit verband moet worden gewezen op het bestaan van een groot wereldscheepvaartgebied, dat zich uitstrekt over de kusten van Europa en Azië, de Noord- en Oostkust van Afrika, over Indonesië en Oceanië. Dit gebied vertoont een grote samenhang, en vele overgangen tussen de onderdelen. De Engelse maritieme geschiedenis is niet meer of minder dan een onderdeel van de geschiedenis van dit grote scheepvaartgebied. Is het Europese deel door de gang der geschiedenis van grote betekenis geworden door de verbreiding van de Europese cultuur over de wereld, het Aziatische deel heeft stellig even grote mogelijkheden gehad, en is naast het Europese het meest interessant.

Van de Aziatische scheepsvormen wordt eerst een aantal meer primitieve typen behandeld : opgeblazen dierenhuiden, zoals in Zuid-India, in Perzië en in Midden-Azië gebruikt worden voor de riviervaart ; cirkelronde scheepjes, zoals de corracle uit Wales, die voorkomen in het Tweestromenland, India, Tibet, Indo-China, China en Japan ; min of meer gecompliceerde vlotten, zoals bekend uit India, Indo-China, Formosa. Uitgeholde boomstammen, uit Indonesië en Achter-Indië, met en zonder vlerken, voor zee- en voor riviervaart.

Tenslotte komen de grotere schepen aan de beurt, waarin men bepaalde locale hoofdtypen kan onderscheiden : het Arabische, van Madagascar tot India ; het Indonesische ; het Indo-Chinese, het Chinese en het Japanse. De vormen zijn talrijk, en worden aan de hand van lantaarnplaatjes besproken, ieder naar hun karakteristiek en rompbouw, tuig, en verdere uitrusting.

Op deze wijze wordt aandacht gevraagd voor een boeiend en leerzaam hoofdstuk uit de wereldscheepvaart, dat ook Belgische kenners der maritieme geschiedenis stellig boeit.